

Zpráva o činnosti Československé psychologické společnosti za rok 1978

I. Správa o činnosti ústředí

Činnost ČSPS řídil hlavní výbor ve složení, zvoleném na sjezdu ČSPS v r. 1975 až do voleb, které se konaly v r. 1978 u příležitosti VIII. Psychologických dní. Zde byl zvolen nový výbor, jehož předsedou se stal PhDr. D. Kováč, DrSc., místopředsedové doc. dr. J. Čepelák, CSc., PhDr. I. Ruisel a vědecký tajemník PhDr. Slávka Fraňková, CSc.

Práce výboru jako celku se zaměřovala zejména na řízení činnosti odborných sekcí a oblastních poboček, dále na organizování VIII. Psychologických dní, které jsou hlavní přehlídkou odborné práce ČSPS, na přijímání nových členů atd. Po volbách byla věnována pozornost koncepci další práce ČSPS tak, aby vycházela ze závažných stranických usnesení, zejména z 11. plenárního zasedání ÚV KSČ tak, aby byla zajištěna vysoká ideově odborná úroveň práce psychologů při budování rozvinuté socialistické společnosti.

Byla řešena problematika časopisu Psycholog v Československu, který je vydáván společně se Slovenskou psychologickou společností a navržena nová redakční rada, jež má zajistit odbornou a ideovou úroveň časopisu i jeho pravidelné vydávání.

Byly projednávány vztahy k Slovenské psychologické společnosti / dále SPS /. Některé sekce pracují na federální bázi se společným výborem. Tato forma se osvědčila zejména u početně menších sekcí.

Vzhledem k tomu, že psychologie je v současné době oborem, který se dělí do řady speciálních odvětví, a kromě teoretických směrů zasahuje výrazně do řady úseků společenské praxe, je práce společnosti organizována především na základě činnosti odborných sekcí, kterých je jedenáct. Kromě toho pracují dvě oblastní pobočky a dvě pracovní skupiny / komise /.

II. Zpráva o činnosti odborných sekcí

1/ Spolu s brněnskou oblastní skupinou byl uspořádán dvoudenní seminář na téma "Problémy psychologie osobnosti z aspektů teorie, výzkumu a praktických aplikací. Přínosem bylo zejména to, že seminář umožnil výměnu názorů mezi pracovníky z různých pracovišť a oblastí psychologie.

Ve spolupráci s Výzkumným ústavem psychiatrickým byly uspořádány dva polodenní semináře k výzkumnému úkolu P - 17 "Faktory duševního zdraví v podmínkách socialistické společnosti".

Ve spolupráci s vedením výzkumného úkolu P - 17-335-240-01 "Ochrana duševního zdraví před mezními psychickými zátěžemi" byl uspořádán seminář, jehož cílem bylo připravit podklady pro další pětiletý plán.

2/ Sekce klinické psychologie

Sekce uskutečnila sedm vědeckých pracovních schůzí. Tyto schůze byly konány ve spolupráci s Psychologickou sekcí Psychiatrické společnosti České lékařské společnosti J.E.Purkyně. Byly současně věnovány metodickému vedení pražských klinických psychologů. Témata: Základní metody interakčního výzkumu; Problematika psychických změn při organickém poškození mozku; Genetika v psychologii a psychiatrii; Neuropsychologický rozbor poruch čtení; Enzymy v psychologii a psychopathologii; Kontrolovatelné pokusy s lidským jedincem; K otázce vybavení psychologických pracovišť ve zdravotnictví psychodiagnostickými pomůckami.

Další akce organizuje Sekce ve spolupráci s Kabinetem Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů, celkem 11 seminářů.

3/ Sekce sociální psychologie

Sekce zorganizovala seminář o sociálně pracovním výcviku, který byl opakováním loňského semináře se stejným názvem pro ty, kteří se v loňském roce nemohli pro nedostatek volných míst semináře zúčastnit. Akce měla velký úspěch a výrazný dopad především v psychologickém terénu. Výcvikové programy jsou organizovány v Institutu ministerstva průmyslu ČSR, v Institutu průmyslové výchovy a jinde. V ostravském hutnickém institutu byla ustavena komplexní racionalizační brigáda, která uplatňuje výcvikové metody ve výchově vedoucích pracovníků. Uspořádáním semináře dala sekce významný podnět k dosažení cílů stanovených XV. sjezdem KSČ ve směru zvýšení úrovně a efektivnosti řídicí práce.

Ve druhém pololetí 1978 bylo započato s konáním pravidelného semináře k otázkám sociálně psychologických aspektů řízení. Semináře pořádá Institut řízení při předsednictvu vlády ČSSR

Ve spolupráci s výborem sekce. Dosud byla probírána témata: Struktura rozhodovacích procesů a Environmentální psychologie.

Sekce se podílela na zajištění obsahu semináře, pořádaného SPS a Výchovnou klinikou v Bánské Bystrici "Metody experimentu v sociální psychologii".

Konečně se sekce spolupodílela na obsahovém zajištění "Prvního celostátního semináře pracovníků manželských a předmanželských poraden", organizovaným Ministerstvem práce a sociálních věcí.

4/ Sekce psychologie práce

Sekce organizovala 2. konferenci "Psychologické otázky pracovní motivace", které se kromě psychologů zúčastnili také představitelé generálních ředitelství a podniků.

Dále byla zajišťována organizace 6. setkání psychologů práce ČSR. Materiály setkání budou publikovány.

Sekce uskutečnila tři vědecké pracovní schůze, na kterých bylo předneseno sedm referátů.

5/ Sekce pedagogické psychologie

Sekce neorganizovala žádnou samostatnou akci, pouze zajistila samostatný blok na VIII. Psychologických dnech. Členové sekce participovali na průběžných obhajobách úkolů státního plánu, plánů resortních i fakultních. Užší spolupráce byla navázána s Pedagogickou společností ČSAV.

6/ Sekce poradenské a školní psychologie

Sekce uskutečnila jednodenní seminář o problematice skupinové psychologické práce s dětmi a mládeží.

Sekce se podílela na přípravě programu školení poradenských psychologů, které uspořádalo Ministerstvo školství ČSR.

Sekce připravila týdenní soustředění, jehož náplní je školení a praktická cvičení i výměna zkušeností z psychologického působení na letních táborech s dětmi a mládeží.

7/ Sekce psychologie tělesné výchovy a sportu

Předsednictvo sekce se soustředilo na metodologické řízení psychologické práce v oblasti vrcholového sportu. Úzce spolupracovalo s orgány ČSTV.

Sekce uskutečnila následující akce:

- a/ Psychologická poradna při Mistrovství Evropy v lehké atletice
- b/ Seminář o heteroregulačních postupech v přípravě sportovce
- c/ Seminář o životních událostech a jejich vlivu na výkon sportovce.

Sekce spolupracuje s VR ÚV ČSTV.

8/ Sekce vojenské psychologie

Sekce zorganizovala teoretický seminář k psychologickým aspektům studia autority velitele ČSLA. Dále se sekce podílela na přípravě a uskutečnění 23. sjezdu vojenských psychiatrů a psychologů.

Dále sekce uspořádala teoretický seminář na téma "Aktuální problémy rozvoje vojenské psychologie a psychologických pracovišť v ČSLA.

Sekce vojenské psychologie je federální odbornou sekcí s jedním výborem jak v rámci ČSPS, tak SPS.

9/ Sekce forenzní psychologie

Forenzní psychologové se aktivně účastnili soudně-psychiatrické konference ve Špindlerově Mlýně. Aktivně se zúčastnili také semináře sekce sociální patologie při Sociologické společnosti ČSAV.

Forenzní psychologové se zaměřili dále na přednáškovou činnost, odbornou a popularizační, přednesli celkem 20 přednášek.

10/ Sekce pro studium chování zvířat

Sekce organizovala 5. Ethologickou konferenci, ve spolupráci se Společností pro vyšší nervovou činnost České lékařské společnosti J.E.Purkyně, a se Zoologickou společností při ČSAV.

Dále byl uspořádán Ethologický den v pražské Zoologické zahradě s odborným programem a exkursí do ZOO.

Také Sekce pro studium chování zvířat je celostátní, se společným výborem. Kromě toho má však i společný koordinační výbor s Komisí pro studium chování zvířat Společností pro VNČ Lékařské společnosti J.E.Purkyně a s Ethologickou sekcí Zoologické společnosti, založené na přímý popud naší sekce. Spojením výborů tří společností je v-yjádřen interdisciplinární charakter této sekce.

11/ Sekce vývojové psychologie

Byl uspořádán seminář "Stimulace psychického vývoje", ve kterém byly řešeny především otázky praktické aplikace poznatků vývojové psychologie.

Sekce se podílela na genetickém semináři Čs. biologické

Sekce se podílela na genetickém semináři Čs. biologické společnosti, spolu se Sekcí pro studium chování zvířat.

Sekce vývojové psychologie pracuje v úzkém kontaktu se sekci vývojové psychologie při Slovenské psychologické společnosti, postupně jsou projednávány možnosti a formy další spolupráce.

3/ Zpráva o činnosti oblastních skupin

V rámci Československé psychologické společnosti pracuje velmi úspěšně brněnská oblastní skupina. Uspořádala řadu velmi úspěšných akcí.

Uspořádala dvoudenní konferenci "Problémy psychologie osobnosti z aspektů teorie, výzkumu a praktických aplikací" ve spolupráci se sekci obecné a teoretické psychologie ČSPS.

Ve spolupráci se sekci pedagogika-psychologie MěV Socialistické akademie v Brně uspořádala oblastní skupina slavnostní shromáždění "Rozvoj psychologie ve společenské praxi od února 1948".

Skupina uspořádala panelovou diskusi "Formy psychologického posudku v dětské a dorostové případové praxi".

Oblastní skupina organizuje odborné exkurze na psychologické pracoviště, zejména na psychologické pracoviště brněnské psychiatrické kliniky. Skupina uspořádala rovněž přátelské setkání 3. května 1973.

V ČSPS začala pracovat rovněž ostravská odbočka, její pracovní náplň je zaměřena na oblast klinické psychologie. Pracuje v kontaktu se Sekcí klinické psychologie.

IV. Zpráva o úseku zahraničních styků

ČSPS je členem Mezinárodní unie psychologických věd /IUPS/. V současné době nemá naše společnost zastoupení v žádných odborných sekcích této organizace. Zahraniční styky byly rozvíjeny hlavně odbornými sekcemi.

Sekce sociální psychologie spolupracuje se Sekcí psychologie Schillerovy university v Jeně. Dva pracovníci university byly hosty Filosofické fakulty UK a ve spolupráci se Sekcí sociální psychologie byly uspořádány dva semináře.

Sekce pedagogické psychologie spolupracuje s Humboldtovou univerzitou na tématice osobnosti vysokoškolského studenta.

V. Činnost ediční, publikační apod.

ČSPS vydává společně se Slovenskou psychologickou společností pro své členy bulletin Psychológ v Československu. V loňském roce byly problémy s jeho vydáváním. Organizační nedostatky byly reparovány jmenováním nové redakční rady.

Některé sekce měly vlastní ediční a publikační činnost. Sekce obecné psychologie připravila pro tisk blok teoretických referátů na téma "Výzkum psychických zátěží v soudobé společnosti". Přednášky vycházejí z materiálů, přednesených na VIII. Psychologických dnech v r. 1977. Ve spolupráci s Psychologickým ústavem ČSAV byl do tisku připraven sborník z pracovního semináře uspořádaného v r. 1977. Sborník se týká aktuálních teoretických a metodologických otázek psychologie.

Sekce psychologie práce připravuje pro tisk sborník "Problematika a metody práce psychologa na podniku". Sekce také pořídila úplnou bibliografii psychologie práce za léta 1945/75 v ČSSR, která obsahuje 5 000 titulů a je připravena k uveřejnění.

Sekce poradenské a školní psychologie zpracovala a vytiskla dva metodické materiály, ve spolupráci s krajskou pedagogicko-psychologickou poradnou v Brně.

Sekce psychologie tělesné výchovy a sportu připravila rukopis metodického materiálu psychologického textu pro trenéry vrcholového sportu.

Sekce pro studium chování zvířat připravila publikaci "Chování jako integrovaný proces", na základě metodologických referátů ze 4. konference o studiu chování zvířat v r. 1977. Materiál vyšel ve Zprávách Výzkumného ústavu psychiatrického, 1978.

Sekce připravila diskusi o ethologii pro Biologické listy, do které přispěli naši přední ethologové.

Sekce vývojové psychologie zajišťovala publikaci materiálů z konference "Stimulace psychického vývoje", pro časopis Psychológia a patopsychológia dieťaťa.

VI. Spolupráce s Čs. vědecko-technickou společností

V r. 1978 neměla ČSPS vlastní spolupráci s ČSVTS.

VII. Spolupráce s vysokými školami

Československá psychologická společnost spolupracuje bezprostředně s vysokými školami již tím, že funkcionáři hlavního výboru i výborů odborných sekcí působí často jako interní nebo externí učitelé vysokých škol, hlavně na katedrách psychologie filosofických fakult.

Kromě působení na vysokých školách je třeba zdůraznit pedagogickou činnost i na dalších stupních vzdělávání. Např. Sekce klinické psychologie spolupřobádá doškolovací semináře v klinické psychologii s Institutem pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů.

Sekce sociální psychologie spolupracuje s katedrou sociální psychologie FF UK, pořádají společné akce.

Sekce psychologie práce se zabývá výukou psychologie práce na filosofických fakultách. Vypracoval materiál k výuce, pro potřeby kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV.

Sekce vojenské psychologie spolupracuje s Vojenskou politickou akademií K.Gottwalda. Přípravuje teoreticko-metodologický seminář na r. 1979.

VIII. Práce kulturně politická

Nejvíce spolupráce ČSPS se týká činnosti Socialistické akademie. Řada členů společnosti se přímo účastní práce SA jako lektori. Oblastní skupina ČSPS v Brně spolupracovala se sekcí pedagogika-psychologie MěV Socialistické akademie v Brně. Spolupráce byla zaměřena na zkoumání možností společných akcí pro rok 1979.

IX. Varia

Československá psychologická společnost, jak vyplývá z uvedené zprávy, vyvíjí činnost, která zasahuje do nejrůznějších odvětví společenské praxe. Proto také vyvíjí velkou činnost výchovnou, vzdělávací, popularizační, ale i teoretickou, metodologickou. Spolupracuje proto s řadou institucí: s centrálními úřady, ministerstvy, velkými průmyslovými podniky, klinikami, ČSTV atd. Některé akce Společnosti vznikají jaké přímý požadavek určité instituce.

Sekce obecné psychologie spolupracuje s Psychologickým ústavem ČSAV, s Výzkumným ústavem psychiatrickým.

Sekce klinické psychologie již mnoho let spolupracuje s odbornými společnostmi a komisemi České lékařské společnosti, jmenovitě se sekcí psychoterapeutickou, sekcí pro alkoholismus a jiné toxikomanie, komisí pro hypnosu a autogenní trenink, sekcí farmakologickou atd.

Sekce sociální psychologie má přímou spolupráci s Institutem řízení při předsednictvu vlády ČSSR, Institutem průmyslové výchovy. Spolupráce, která se týkala zajišťování seminářů a dalších akcí, byla rozšířena také na Ministerstvo práce a sociálních věcí ČSR.

Sekce vojenské psychologie spolupracuje s Ústřední vojenskou nemocnicí a podílí se na akcích MNO.

Sekce tělesné výchovy a sportu spolupracovala s VR ČSTV, připravuje materiály pro Střediska vrcholového sportu. Sekce poradenské a školní psychologie spolupracuje zejména s Ministerstvem školství ČSR. Dále připravuje směrnice o poradenství. Sekce psychologie práce připravila pro státní orgány materiál "Zásady organizace, postavení a činnosti útvarů psychologie práce ve státních hospodářských organizacích".

Sekce pro studium chování zvířat spolupracuje velmi těsně se Společností pro studium vyšší nervové činnosti Lékařské společnosti, se Zoologickou společností, se zoologickými zahradami atd.

Jako celek spolupracuje Československá psychologická společnost velmi úzce se Slovenskou psychologickou společností. Tato spolupráce se netýká pouze společného vydávání Psychológa v ČSSR, ale účasti psychologů na akcích druhé společnosti, vzájemných konzultací i společnou přípravou některých seminářů a konferencí. Zástupci SPS se účastnili VIII. Psychologických dní a naopak, na Sjezdu slovenské psychologické společnosti byly zástupci ČSPS. Spolupráce obou společností má vzestupnou tendenci, zejména po zvolení dr. Kováče, předsedy SPS za předsedu ČSPS. Tím se také prohlubuje spolupráce výborů obou společností.

Nedostatečnou byla dosud činnost ve sdělovacích prostředcích. Hlavní výbor se touto situací opakovaně zabýval, protože jak v tisku, tak v rozhlase či televizi se jednak objevují nekvalifikované práce, či zkreslená představa o práci psychologa.

Bude třeba, aby na všech úrovních ve sdělovacích prostředcích byla zajištěna vysoká úroveň odborná a výklady psychologických problémů důsledně z marxistické psychologické teorie.